

ROUW- EN VERLIESBEGELEIDER

Gaccrediteerde Post Hbo-Opleiding

www.steunbijverlies.nl/academie

WAAROM DEZE OPLEIDING

In het leven zijn er vele momenten van verlies. Iedereen gaat daar anders mee om. Soms gaat het gepaard met hevige emoties. Soms lijkt iemand het naast zich neer te zetten. Rouw is het antwoord dat we (als individu, familie, cultuur, samenleving) geven op het verlies van een betekenisvolle relatie. Rouw kan ingrijpende en soms traumatische vormen aannemen.

Wetenschappelijk onderzoek bevestigt wat rouwenden diep van binnen al wisten: een betekenisvolle relatie laat je na een verlies niet los maar houd je anders vast, verdriet los je niet op door er doorheen te gaan maar door het verlies met hoofd, hart en handen aan te gaan, en rouwen doe je niet door vast omschreven stapjes te zetten (lineair proces) maar door een pendelbeweging tussen het verlies en het hernemen van het leven met het gemis (dual proces). Rouw is een individueel proces. Iedereen geeft op verlies een eigen antwoord.

Het Landelijk Steunpunt Rouw biedt een tweejarige opleiding aan tot Rouw- en verliesbegeleider. Deze opleiding is gebaseerd op wetenschap (evidence-based) en praktijk (practice-based). Er wordt zowel aandacht besteed aan het sociale (inter-persoonlijke) als ook aan het psychologische (intra-persoonlijke) aspect van de vier verliesgebieden:

- . verlies van dierbare door overlijden
- . verlies van gezondheid
- . verlies van werk
- . verlies van relatie

De emotionele reacties zijn per verliesgebied anders. Bij het verlies van een dierbare of van gezondheid overheerst vaak verdriet, bij het verlies van werk of relatie juist boosheid. Emoties staan niet op zichzelf maar zijn een ingang naar betekenisgeving (waardenoriëntatie). In de opleiding wordt daar nader op ingegaan.

WAARUIT BESTAAT DEZE OPLEIDING

De opleiding is geaccrediteerd bij het Centrum Post Initieel Onderwijs (kwalificatie als tweejarige post-HBO-opleiding).

Na de tweejarige opleiding kunnen meerdere masterclasses worden gevolgd die helpende zijn om vastzittende en gestolde rouw terug te brengen naar beter te hanteren situaties.

In deze opleiding ligt de nadruk op het begeleiden van mensen die een ingrijpend verlies hebben meegemaakt. De student maakt kennis met verschillende actuele theoretische modellen en methoden. Veel aandacht wordt besteed aan beroepsvaardigheden, beroepsgerichte gespreksvoering en casuïstiekbespreking. Er wordt uitgegaan van actuele inzichten, waarbij verlies geen probleem is dat moet worden opgelost, maar eigen gemaakt en geïntegreerd. Psychosociale veerkracht van mensen vormt daarbij de basis. De student maakt kennis met de impact van het verlies op voelen, denken, handelen, relaties, zelfbeeld en wereldbeeld. Dat alles wordt weerspiegeld in het lichaam.

De opleidingsstaf, die bestaat uit mensen die met beide voeten in de praktijk van de rouwbegeleiding en rouwtherapie staan en rond dit thema hebben gepubliceerd, brengt u de nieuwste inzichten en expertise bij, die helpend zijn voor een presente houding en ondersteunende interventies.

In het eerste jaar ligt het accent op steun geven aan de eigen veerkracht van de rouwende. Het gaat hierbij om present zijn en het aanbieden van rouweducatie. Daarmee leert de student om de psychosociale veerkracht van rouwendenden aan te spreken. In het tweede jaar leert de student om begeleiding te bieden bij verstoorde rouw: rouw waarbij sprake is van onvoldoende draagkracht, een verstoorde omgeving, bijkomende stressoren en misinterpretaties van het eigen rouwproces. De eindopdracht omvat een literatuurstudie en een presentatie waaruit de persoonlijke en professionele ontwikkeling blijkt.

PROGRAMMA

EERSTE JAAR

- 1: Leven met gemis: naar een integratief rouwmodel (2 dagen)
- 2: Tussen presentie en interventie: van kwetsbaarheid naar kracht (2 dagen)
- 3: Rouw vanuit systemisch perspectief (1 dag)
- 4: Verdieping 'Rouw vanuit een systemisch perspectief' (1 dag)
5. 'Counting our Losses' - Multi Methodisch werken (2 dagen)
- 6: Rouw als achterkant van hechting: tussen loslaten en verbinden (2 dagen)
- 7: Rouw vanuit een contextueel perspectief (1 dag)
- 8: Verdieping 'Rouw vanuit een contextueel perspectief' (1 dag)
- 9: Verdieping van narratieve technieken (1 dag)
- 10: Non-verbale technieken in de rouwbegeleiding (1 dag)
Oogsten en vieren leerjaar één (1 dag)

TWEEDE JAAR:

- 11: Rouw na vermissing, moord, suïcide (1 dag)
Gecomplieerde rouw (1 dag)
- 12: Traumatisch verlies (2 dagen)
- 13: Verlies van gezondheid (1 dag)
- 14: Rouw bij kinderen/jongeren (1 dag)
- 15: Verlies van relaties (1 dag)
- 16: Tussen Schreeuw en Masker (1 dag)
Zelfzorg (1 dag)
- 17: Rouw en trauma; lichaamsgerichte interventies (1 dag)
Spel en cognities (1 dag)
- 18: Grote gebeurtenissen en rouw in de levensloop (1 dag)
- 19: Rouw in een multiculturele samenleving (1 dag)
- 20: Eindpresentatie (2 dagen)

NIEUWE VISIE OP ROUW

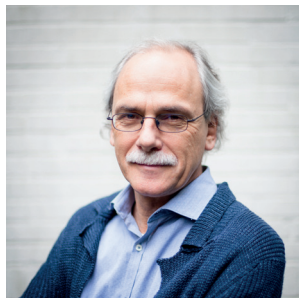
In het eerste leerjaar neemt de student deel aan een leertherapeutische traject (8 sessies). De student kiest zelf voor een door het LSR geselecteerde groep leertherapeuten. In het twee leerjaar volgt de student een begeleid supervisie traject (5 sessies). De supervisie vindt plaats tijdens opleidingsdagen.

Tevens wordt tijdens het 1ste en het 2de jaar gebruik gemaakt van gestructureerde huiswerkgroepen. De eindopdracht bestaat uit een presentatie (schriftelijk en plenair) waaruit de persoonlijke en professionele ontwikkeling van de student blijkt. De eindopdracht is mede gebaseerd op een literatuurstudie.

Gedurende de gehele opleiding wordt gestructureerd gewerkt met intervisie, literatuur en opdrachten.

Er bestaan nog steeds hardnekkige misverstanden over rouwen en traumaverwerking. Vooral heeft het idee post gevat van dat rouw opgelost moet worden. Daarbij wordt verondersteld dat expressie van emoties noodzakelijk zijn voor een gezond rouwproces. Onderreacties (te weinig emoties) of overreacties (te veel of te lang emotioneel reageren), zo veronderstelt men, zijn bepalend voor de ontwikkeling van pathologische rouw. In de hulpverlening veronderstelt men dat loslaten van het verlies een must is en dat rouw een eindpunt heeft. Gezond rouwen wordt te vaak als pathologisch gezien en gecompliceerd rouwen wordt niet herkend en niet adequaat behandeld. Intussen weten wij dat rouwtrajecten anders in elkaar zitten, dat er een gevarieerdheid en pluriform rouwlandschap bestaat waarbij een meerderheid van rouwenden ervaringen van verlies en gemis op hun eigen manier en tempo in hun leven meenemen als onderdeel van hun biografie. Rouw ontvouwt zich in het leven in meerdere lagen, op verschillende momenten van onze levensloop, in verschillende verbindingen die we aangaan en in verschillende verliezen die we te nemen hebben. Daardoor zijn wij ook wat of wie wij zijn in onze zoektocht naar betekenis.

Ingrijpend verlies heeft impact op ons voelen, denken, handelen, zelfbeeld en relaties. We hebben drie mogelijkheden om ons aan te passen aan het verlies: onze emotionele flexibiliteit, onze mentale copingvaardigheden en onze handelingsstrategieën. Dat alles komt samen in het lichaam van de rouwende, de fysieke plek waar rouwpijn voelbaar en zichtbaar wordt.

Drs. Johan Maes

Programmamanager LSR Academie, psychotherapeut, opleider Rouwtherapie, auteur van de boeken “Leven met gemis” en “Ze zeggen dat het overgaat” en eindredacteur van het handboek: “Rouwbegeleiding en rouwtherapie: Tussen presentie en interventie”.

Harriëtte Modderman

Opleidingsmanager LSR Academie, coach/trainer/systeemtherapeut, Co-auteur van “Doe mij maar een nieuwe toekomst” en “Ze zeggen dat het overgaat” (editie 2014) en mede-eindredacteur van het handboek: “Rouwbegeleiding en rouwtherapie: Tussen presentie en interventie”.

Drs. Annelies Onderwaater

Cum laude afgestudeerd in de orthopedagogiek en de klinische psychologie, klinisch psycholoog/psycho-therapeut, gespecialiseerd in relatie- en gezinstherapie en lichaamsgerichte psychotherapie. Opleider, supervisor en leertherapeut.

Prof. Dr. Jos de Keijser

Bijzonder hoogleraar psychologie aan de Rijksuniversiteit Groningen, directeur opleidingen van het Opleidingsinstituut PPO en universitair hoofddocent bij GMW/RuG.

Drs. Anneke Devoogdt

Klinisch psycholoog, EDMR-therapeut en mindfulnessstrainer, werkzaam bij de vakgroep Klinische en Gezondheidspsychologie van de Universiteit Gent en opgeleid in cognitieve gedragstherapie. Klinische ervaring in slachtofferhulp, oncologie en algemeen ziekenhuis.

Gerd Claes

Gestalttherapeute, werkzaam als coördinator bij twee groepspraktijken voor personen met een beperking en chronische ziekte (www.dekanteling.be en www.eniti.be).

Dr. Mariken Spuij

Klinisch psycholoog, orthopedagogisch generalist (NVO) en gedragstherapeut VGCT, heeft de postacademische opleiding speltherapie in Leiden afgerond. Promoveerde in juni 2014 op het onderwerp “Prolonged grief in children en adolescents”.

Prof. Dr. Ruard Ganzevoort

Hoogleraar Praktische Theologie aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Interessegebieden: pastorale theologie en psychologie, psychologie van religie, narratieve benaderingen, trauma en populaire cultuur.

Drs. Ellen Minkenberg

Transculturele en trauma Psychiater

TOELATINGSEISEN

EERSTE JAAR

- HBO- of academische opleiding psychosociale hulpverlening, geestelijke gezondheidszorg, pedagogiek, personeelswerk of theologie
- minimaal twee jaar werkervaring in de professionele hulpverlening
- cursussen of aanverwante opleiding op het gebied van rouw- en verliesbegeleiding (bijv. HU-minor Beroepsmatig omgaan met verliessituaties, LSR-training Rouwzorg)
- intakegesprek waarin wordt getoetst of voldaan wordt aan de toelatingseisen

TWEEDE JAAR

- eerste jaar rouw- en verliesbegeleiding met goede resultaat afgesloten
- werkzaam binnen een hulpverleningssetting, en daarbinnen gebruik kunnen maken van casuïstiek m.b.t. rouw en verlies
- aantekening leertherapie

Het tweede jaar wordt afgesloten met een erkend diploma 'Rouw- en verliesbegeleider'.

KOSTEN

De kosten zijn € 3.550 per jaar.

Bijkomende kosten:

- literatuur voor het eerste en tweede jaar (tussen de €150 en €250)
- voor het eerste jaar 8 sessies leertherapie (tussen de €800 en €1.000).

De kosten voor leertherapie kunnen eventueel vergoed worden door de zorgverzekeraar.

- voor het tweede jaar 5 sessies begeleide leer supervisies (tussen de €300 en €350).

De opleidingen zijn vrijgesteld van BTW.

INFORMATIE

Landelijk Steunpunt Rouw
Barchman Wuytierslaan 89
3819 AB Amersfoort
telefoon: 033 - 461 68 86,
info@landelijksteunpuntrouw.nl
www.steunbijverlies.nl/academie

MISSIE LSR ACADEMIE

De LSR Academie leidt hulpverleners op tot Rouwzorgers, Rouwen verliesbegeleiders en Rouwtherapeuten. Binnen de opleiding loopt het reflecteren op het eigen (verlies)verhaal van de hulpverlener, parallel aan het ontwikkelen van specifieke vaardigheden en kennis voor de rouw- en verlies praktijk. Daarmee wordt de basishouding ontwikkeld van 'presentie' waarin 'exploreren' van gedachten, emoties en gedragingen van de cliënt meer op de voorgrond staat dan het 'corrigeren' daarvan. Daarnaast besteedt de LSR Academie aandacht aan het overbrengen van kennis en vaardigheden die nodig zijn om alle soorten van verlies en rouw (levend en dood gerelateerd) te begeleiden met als doel om verlieservaringen op een betekenisvolle wijze te integreren in het levensverhaal van de cliënt.

MISSIE LSV

De LSR Academie maakt onderdeel uit van het LSV (Landelijk Steunpunt Verlies). Het LSV heeft als missie om rouw in de privésfeer en in de samenleving te bevorderen en doet dit in de vorm van:

- het ondersteunen van verliesdragers en hun omgeving;
- het geven van informatie, voorlichting en advies;
- het creëren van ruimte voor een nieuwe rouwcultuur;
- het stimuleren van kennisontwikkeling en kennisoverdracht over rouw.

Het LSV is er in de eerste plaats voor hulpvragers die een verlies van welke aard dan ook hebben meegemaakt. LSV brengt rouwhulpverlening op een kwalitatief hoger niveau door onderzoek, publicaties en opleidingen voor vrijwilligers en beroepskrachten. Door contacten met hulpvragers, hulpverleners, uitvaartorganisaties en de universiteit weet het LSV wat er op het gebied van rouwhulpverlening leeft. Daar sluiten ze met hun diensten professioneel op aan. En dat doen ze vanuit een collegiale en samenwerkingsgerichte houding met alle partijen die de rouwhulpverlening een warm hart toedragen.

Medewerkers van het LSV zijn bekend met de zakelijke en emotionele kant van rouw. Zij geven informatie en kunnen doorverwijzen naar deskundigen op deze gebieden. Het LSV maakt gebruik van een landelijk verwijsbestand met honderden gekwalificeerde beroepskrachten.

